

36708

Toeslagen

Nr. 64

Brief van de staatssecretaris van Financiën

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 februari 2026

De hersteloperatie toeslagen is bedoeld om gedupeerden (ouders en hun kinderen, ex-toeslagpartners en nabestaanden), die door toedoen van de overheid ongekend onrecht¹ hebben ervaren, zo goed mogelijk te ondersteunen bij het herstel. Met de afronding van de laatste integrale beoordelingen zijn veel ouders nu geholpen. Anderen wachten juist al lange tijd op volledige financiële afronding, omdat ze aanvullende schade hebben. In januari vorig jaar heeft de Commissie Van Dam advies uitgebracht om onder andere de beoordeling van deze aanvullende schade te versnellen.² Inmiddels is een belangrijk deel van de adviezen van de Commissie Van Dam uitgewerkt en in uitvoering gebracht.³ Daarmee is de koers richting zorgvuldige afronding van de financiële regelingen ingezet. Dit kabinet heeft de ambitie uitgesproken om eind 2027 alle ouders in elk geval financieel te hebben gecompenseerd voor hun geleden schade als gevolg van de toeslagenaffaire. Deze ambitie is onveranderd.

Het kabinet erkent tegelijk dat voor sommige ouders en hun kinderen geen enkel geldbedrag de fouten uit het verleden volledig kan goedmaken. Daarom is het van belang dat ook op de andere onderdelen van de hersteloperatie -met name de brede ondersteuning en mentaal welzijn- eind 2027 zo veel mogelijk ondersteuning is geboden, of daarvoor de basis voor de toekomst is gelegd. Inmiddels is er duidelijkheid over de looptijd en de uiterste aanmelddatum voor de brede ondersteuning.

Nu we zijn aangekomen bij de afrondende fase van de hersteloperatie is het belangrijk om met zorg en respect duidelijk te maken wat er, binnen de kaders van de Wet hersteloperatie toeslagen (Wht), nog mogelijk is voor gedupeerden, en waar de inspanningen van de overheid horen te leiden tot een warme

¹ Kamerstukken II, 2020/21, 35510, nr. 2

² Kamerstukken II, 2025/26, 31066, nr. 1458

³ Kamerbrieven 4 juli 2025, 9 september 2025, 11 november 2025 en 25 november 2025

overdracht naar het sociaal domein. Stap voor stap wordt daarmee toegewerkt naar het herstellen van de relatie tussen overheid en gedupeerde. Het is uiteindelijk aan de gedupeerde zelf om, met de geboden ondersteuning, de draad van het leven weer op te pakken.

In de uitvoering blijft -juist de komende periode- voortdurende aandacht nodig voor de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de hersteloperatie en voor het bieden van een meer integrale benadering, steeds gezien vanuit het perspectief en de behoeften van de ouder. Op die manier krijgen gedupeerden zo snel mogelijk duidelijkheid en kan de hersteloperatie op een menswaardige manier worden afgerond.

Afronding integrale beoordelingen

Waar het gaat om de financiële compensatie van gedupeerde ouders is de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) erin geslaagd om eind 2025 alle ruim 69.000 aanmeldingen te beoordelen. Een enorme mijlpaal. Alle ouders hebben nu de uitkomst van hun integrale beoordeling (IB) ontvangen én zijn bij gebleken gedupeerdheid financieel gecompenseerd met minimaal €30.000 van de Catshuisregeling. Gemiddeld heeft een gedupeerde ouder na de IB in totaal €40.400 ontvangen.

Compensatie van aanvullende schade

Vergoeding van hun aanvullende schade vormt voor een aantal gedupeerde ouders het sluitstuk van de financiële compensatie in de hersteloperatie. Eind november heb ik uw Kamer geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen met betrekking tot het informatie- en aanmeldportaal en de livegang van de MijnHerstel route.⁴ Met de openstelling hiervan is, in lijn met het advies van de Commissie Van Dam, een vereenvoudigd schadestelsel ingericht, met twee forfaitaire routes (SGH en MijnHerstel) die werken vanuit hetzelfde ruimhartige schadekader. Ouders ontvangen na het doorlopen van één van deze routes een forfaitair aanbod met als inzet om met de ouder een VSO te sluiten. Met dit stelsel als uitgangspunt is de verwachting dat veel ouders snel geholpen kunnen worden met de afronding van hun traject voor financiële compensatie.

Eerste bevindingen MijnHerstel

Terwijl MijnHerstel blijft doorontwikkelen (gericht op het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid) zijn de eerste resultaten positief.

⁴ Kamerstukken II, 2025/26, 36708, nr. 60

Op peildatum 31 december 2025 waren er circa 400 aanmeldingen voor MijnHerstel. 48 ouders hadden op de peildatum hun schadestaat ingediend, waarna behandeling kon starten.

De eerste ouders beoordelen hun ervaring met MijnHerstel positief. Met name de transparantie en de menselijke benadering worden gewaardeerd. De komende tijd wordt verder gewerkt aan verbeteringen in de huidige uitvoering en het leren van de ervaringspraktijk.

Individuele berekening van schade

In lijn met het advies van de Commissie Van Dam wordt voor de kleine groep ouders waarbij forfaitaire vergoeding van hun aanvullende schade niet passend is, ook een preciezere berekening van hun schade mogelijk gemaakt. Uitgangspunt is onder meer dat de individuele berekening aansluit op de routes van SGH en MijnHerstel, voortbouwt op de beproefde werkwijze van de VSO-regieroute en gebruik maakt van het verfijnde CWS-schadekader. Bij de verdere uitwerking hiervan is er ook aandacht voor de opschaalbaarheid.

Het schadebedrag in de individuele berekening zal waarschijnlijk voor veel ouders lager uitvallen dan het forfaitaire aanbod bij SGH of MijnHerstel. In plaats van dat oorzaak en gevolg voornamelijk wordt verondersteld, vragen we in de individuele berekening aan ouders om de causaliteit aannemelijk te maken. Ouders die het forfaitaire aanbod willen afslaan en door willen naar de individuele berekening worden hierover vooraf goed geïnformeerd. Eenmaal in de individuele berekening is het namelijk niet meer mogelijk om terug te vallen op het forfaitaire bedrag. Ook in de individuele berekening is er de mogelijkheid om een VSO te sluiten. Indien de ouder dat niet wil slaat de Dienst Toeslagen een beschikking op de aanvraag van compensatie van aanvullende schade.

Ouders in de wachtrij helpen via de forfaitaire schaderoutes

Circa 9.000 ouders staan in de wachtrij bij de Commissie Werkelijke Schade (CWS) voor behandeling van compensatie voor aanvullende schade. Voor zulke grote aantallen is de werkwijze van het vaststellen van de werkelijk geleden schade, zoals dat nu bij CWS gebeurt, nooit bedoeld geweest. De CWS heeft inmiddels capaciteit om circa 900 mensen per jaar te helpen. Hoewel het ze gelukt is om het aantal afgegeven adviezen stevig op te schalen, zou de afhandeling van de compensatie van aanvullende schade nog jaren duren als alle 9.000 ouders door de CWS geholpen moeten worden. Om alle ouders sneller voorbij het onrecht te

helpen is het daarom nodig om ook voor deze groep aan te sturen op versnelling en vereenvoudiging van de afhandeling van hun aanvraag.

Concreet betekent dit dat ouders in de wachtrij persoonlijk worden benaderd om hen te informeren over de mogelijkheden om sneller tot compensatie van hun aanvullende schade te komen. Zij kunnen de route kiezen die het beste bij hen past: via SGH of via MijnHerstel. In beide gevallen krijgt een ouder een ruimhartig forfaitair aanbod en wordt erop ingezet om een VSO te sluiten. In uitzonderlijke gevallen zal dit ruimhartige aanbod niet tegemoetkomen aan de specifieke situatie van de ouder, en kan de ouder kiezen voor de individuele berekening, zoals hierboven toegelicht.

Deze werkwijze wordt de norm voor ouders in de CWS-wachtrij, maar we gaan hierbij flexibel te werk. Als een ouder aangeeft dat de bovengenoemde werkwijze in zijn of haar specifieke situatie juist tot complexiteit zou leiden, stelt de overheid zich responsief op. Het doel blijft immers om schadeafhandeling sneller en eenvoudiger te maken voor de ouder.

Ouders die al bij de CWS in gesprek zijn en waarvan de behandeling loopt, kunnen hun traject daar afmaken.

Specifieke groepen met aanvullende schade

Voor een aantal specifieke groepen geldt dat zij wel een aanvraag kunnen indienen voor schade, maar dat een forfaitaire route op dit moment niet (zonder meer) geschikt is. De forfaitaire routes zijn gericht op compensatie van schade als gevolg van onterechte terugvorderingen van kinderopvangtoeslag, waarbij causaliteit tussen deze terugvorderingen en gebeurtenissen in de periode dat dit speelde, wordt aangenomen. Dit maakt de route ongeschikt voor doelgroepen waar de terugvorderingen zelf in principe terecht waren, maar waarbij wel onterecht een betalingsregeling werd uitgesloten (ouders gedupeerd op enkel de grond onterecht label opzet/grove schuld (O/GS)).

Ook aanvullende schade van overleden gedupeerden wordt niet via een forfaitaire schaderoute afgehandeld. Voor deze groep wordt een andere werkwijze uitgewerkt. Zij worden in dit stadium niet vanuit de CWS-wachtrij benaderd om hun aanvraag verder te laten lopen via SGH of MijnHerstel.

Voor ex-toeslagpartners is er op dit moment nog geen mogelijkheid om hun aanvullende schade gecompenseerd te krijgen. Wel hebben zij een forfaitaire compensatie van €10.000 ontvangen en toegang tot brede ondersteuning en de schuldenaanpak. Het kabinet werkt momenteel aan opties voor de compensatie van hun aanvullende schade, die een snelle en eenvoudig uit te voeren oplossing kan bieden en tegelijk recht doet aan de geleden schade van ex-toeslagpartners.

De meer grofmazige systematiek binnen de forfaitaire schaderoutes roept ook de vraag op wat een procedureel rechtvaardige wijze van schadeafwikkeling is bij ouders die een relatief lage terugbetaling hebben moeten doen en waar de impact van die terugbetaling niet op voorhand aannemelijk is. Ouders met relatief lage terugvorderingen kunnen op dit moment nog niet zonder meer door in SGH en MijnHerstel. Uw Kamer is in de vorige voortgangsrapportage over de periode mei-augustus 2025 geïnformeerd dat, om te komen tot beleid voor deze groep, in samenwerking met SGH zogenaamde deelnemersvoorwaarden zijn uitgewerkt. Het kabinet bekijkt momenteel welke lessen er te trekken zijn uit de eerste ervaringen rondom de toepassing van de deelnemersvoorwaarden bij SGH, en wat er nodig is om te komen tot beleid dat passend is voor deze groep.

Een integrale aanpak van de afhandeling van IB-bezwaar en aanvullende schade

Op dit moment hebben circa 7.400 ouders een bezwaar lopen tegen hun integrale beoordeling (IB). Ouders die al wel erkend zijn als gedupeerde, maar ook nog een bezwaar hebben lopen tegen hun IB kunnen tegelijkertijd ook een aanvraag hebben ingediend voor de compensatie van hun aanvullende schade. Tot op heden is de hersteloperatie zo ingericht dat ouders voor elk van deze onderwerpen te maken hebben met een ander loket binnen de hersteloperatie. Dat is ingewikkeld voor de ouder en kan in de praktijk ook betekenen dat het afhandelen van aanvullende schade later wordt afgerond dan gewenst. Sommige ouders willen immers pas de schade-VSO ondertekenen nadat hun IB-bezwaar is afgerond. En dat laatste kost vanwege het grote aantal bezwaren en de beperkte beschikbaarheid van bezwaarjuristen helaas veel tijd. Om deze opgeknipte aanpak te vereenvoudigen, wordt daarom gepoogd een integrale oplossing voor het IB-bezwaar en aanvullende schade tot stand te brengen. De komende periode wordt bij MijnHerstel in samenwerking met UHT hiertoe een werkwijze ingevoerd, waarbij de inhoudelijke analyse die UHT reeds heeft gedaan op een bezwaar leidt tot een voorstel voor afronding van het bezwaar dat opgenomen wordt in de schade-VSO. Voor de ouder betekent dit dat het niet langer nodig is om met verschillende loketten te communiceren.

Met de bovengenoemde aanpak wordt in principe aanvullende schade niet langer meegenomen bij mediationtrajecten in bezwaarzaken. Mediation bij IB-bezwaar blijft een optie, maar om

te zorgen voor een eenduidige toepassing van het schadekader en om onnodige complexiteit in de uitvoering te voorkomen, zijn enkel de SGH-route en MijnHerstel beschikbaar voor het compenseren van aanvullende schade.

Intensieve begeleiding voor gezinnen die de regie kwijt zijn

Eén van de adviezen van de Commissie van Dam zag op het bieden van intensieve begeleiding aan gezinnen die de regie kwijt zijn. Het doel van deze ondersteuning is deze gezinnen in staat te stellen de regie terug te nemen, zodat zij de mogelijkheden van de hersteloperatie optimaal kunnen benutten. Vanuit de hersteloperatie is deze aanpak gericht op het op weg helpen van deze gezinnen, voor zover dat binnen de mogelijkheden ligt van de organisaties die bij de hersteloperatie betrokken zijn. Waar nodig moet verdere ondersteuning worden geborgd in het sociale domein. Vooral voor gezinnen met langdurige multiproblematiek is de warme overgang naar het reguliere hulpverleningsaanbod van groot belang.

De meest actuele inschatting is dat er tussen 750 en 1.500 gezinnen geen regie hebben op hun herstel en hun leven. De intensieve ondersteuning biedt voor deze gezinnen een integrale aanpak. De financiële compensatie voor de ouders en de brede ondersteuning die zij krijgen bij hun gemeente vormen hiervoor de basis. Op dit moment wordt gekeken hoe de toeleiding naar de aanpak én de aanpak zelf het beste kunnen worden vormgegeven. Op basis hiervan wordt de komende tijd verder opgeschaald. We werken hiervoor zowel nauw samen met het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), als met andere professionals en ketenpartners die bij deze gezinnen betrokken zijn.

Ouders in het buitenland

Geduceerde ouders en hun gezinnen die door problemen vanwege de kinderopvangtoeslag niet meer in Nederland wonen, hebben recht op hulp en ondersteuning vergelijkbaar met de brede ondersteuning zoals die in Nederland wordt geboden.⁵ Deze ondersteuning wordt geleverd door het Ondersteuningsteam voor ouders in het buitenland (OTB) aan ouders die voor 31 december 2021 zijn vertrokken uit Nederland. Ook biedt het OTB, indien gewenst en als dit een reële optie is, hulp bij remigratie.

⁵ Kamerstukken II, 2022/23, 31066, nr. 988

Hoewel het doel van de hulp hetzelfde is, is gebleken dat omstandigheden -zoals de geldende wetgeving in het buitenland- maken dat in het buitenland niet altijd hetzelfde resultaat kan worden bereikt als via ondersteuning door gemeenten in Nederland. Samen met het OTB zet ik mij in voor goede communicatie hierover.

Net als voor de brede ondersteuning in Nederland, wordt de komende tijd ook voor ouders in het buitenland een uiterste aanmelddatum voor het starten van ondersteuning in de Wht opgenomen, samen met een maximale looptijd voor deze ondersteuning. Dit geeft ouders en andere betrokkenen duidelijkheid en tijd en ruimte om de benodigde stappen te zetten. De uiterste aanmelddatum voor ondersteuning in het buitenland wordt 1 september 2027. De termijnen in het buitenland worden hiermee gelijkgetrokken met de mogelijkheden in Nederland. Een wetswijziging wordt hiervoor voorbereid. In de wetswijziging zal ook worden geregeld dat gedurende maximaal zes maanden financiële tegemoetkomingen kunnen worden gedaan en dat gedurende maximaal twee jaar een plan van aanpak kan worden aangepast, net als in Nederland.

Daarnaast wordt ook gewerkt aan het opstellen van beleidsregels om, waar nodig, te verduidelijken hoe brede ondersteuning voor ouders in het buitenland wordt uitgevoerd. Daarbij wordt gedacht aan verduidelijking van de wijze waarop het plan van aanpak wordt opgesteld en de daaraan gekoppelde hulp op de vijf leefgebieden.

Tot slot

Voor steeds meer ouders is het traject van financiële compensatie inmiddels afgerond. Ouders met aanvullende schade kunnen deze met het vereenvoudigde schadestelsel snel en ruimhartig vergoed krijgen. Daarmee staat de ambitie van dit kabinet om voor eind 2027 alle ouders financieel te hebben gecompenseerd stevig overeind.

Voor alle onderdelen van de hersteloperatie geldt dat de systematiek van de Wht werkt vanuit het bieden van compensatie en ondersteuning via de aanvragende ouder, als vertegenwoordiger van hun gezin. Daarnaast is in het verleden door kabinet en Kamer besloten om, uit het oogpunt van ruimhartigheid en snelheid, ook kinderen, ex-toeslagpartners en nabestaanden zelfstandige steun te geven, ongeacht de hoogte van de terugvordering waar de betrokken ouder mee te maken

heeft gehad. Met alle ingezette maatregelen zijn we in de afrondende fase van de hersteloperatie gekomen: steeds meer mensen zijn voldoende geholpen om verder te kunnen met hun leven. Tegelijkertijd is duidelijk dat voor een aantal mensen de generieke maatregelen niet geheel passend zijn en dat specifieke ondersteuning noodzakelijk is. Ik wil benadrukken dat hier voldoende ruimte voor is: voor hen is maatwerk onze standaard.

Herstel bieden omvat meer dan alleen het betalen van een financiële compensatie. In het kader van de brede ondersteuning door gemeenten richt de bestuurlijk regisseur zich op harmonisatie en verbetering van de effectiviteit ervan. Daarnaast kijkt hij naar de voorwaarden waaronder ouders na de brede ondersteuning waar nodig goed terecht kunnen in het reguliere sociaal domein. Het landelijk Steunpunt Mentaal Welzijn opent in maart de deuren en het uitrollen en opschalen van de aanpak intensieve begeleiding krijgt komend jaar z'n beslag.

Vanzelfsprekend blijft het kabinet uw Kamer periodiek informeren over de voortgang van de hersteloperatie. Gelet op de fase waarin de hersteloperatie zich nu bevindt, stel ik voor om de voortgang voortaan halfjaarlijks met uw Kamer te delen. Dit is in lijn met de onlangs in de strategische procedurevergadering van de commissie voor Financiën geuite wens om twee keer per jaar (in september en in maart) een commissiedebat over de voortgang van de hersteloperatie te voeren. Dat betekent dat de volgende voortgangsrapportage zal gaan over de periode januari t/m juni 2026. Deze zal in september 2026 aan uw Kamer worden aangeboden.

Het afgelopen jaar heb ik mij met hart en ziel ingezet om gedupeerde ouders voorbij het onrecht te helpen, samen met vele bevlogen medewerkers en partners op vele plekken in het land. En er zijn veel stappen gezet in de realisatie hiervan. Ik ben dankbaar dat ik deze belangrijke opdracht mag afronden en zal de komende kabinetsperiode alles op alles zetten om de hersteloperatie tot een goed einde te brengen.

De staatssecretaris van Financiën,
S.T.P.H. Palmen